

Privacy en registratie COVID-19

Handreiking voor primair en voortgezet onderwijs

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1.	Achtergrond: coronacrisis en onderwijs	2
1.2.	Taak van de GGD.....	2
1.3.	Doelen COVID-19 gegevens verwerken	2
2.	Informatie over COVID-19 verwerken	3
2.1.	Uitgangspunt.....	3
2.2.	Grondslag voor verwerken COVID-19.....	3
2.3.	Mag de school vragen aan een leerling of deze corona heeft?	3
2.4.	Mag de school vragen aan een medewerker of deze corona heeft?	3
2.5.	Mag de school uitwisselen met de GGD welke leerling corona heeft?	3
2.6.	Mag de school bijhouden welke leerling corona heeft?	4
2.7.	Mag de school communiceren welke leerling of medewerker corona heeft?	4
2.8.	Proces: hoe richt je als school het proces goed in?	4
2.9.	Hoe kan de school de gegevens veilig registreren en/of uitwisselen?.....	5
2.10.	Vaccinaties: mag de school aan een medewerker vragen of diegene gevaccineerd is?.....	5
2.11.	Registratie afwezigheid: mag de school bijhouden wie in quarantaine zit?	5
3.	Meldplicht Wet Publieke Gezondheid.....	6
4.	Geraadpleegde bronnen.....	7

1. Inleiding

Deze handreiking is opgesteld door de PO-Raad en VO-raad en afgestemd met Kennisnet.

Het doel van dit document is om onderwijsinstellingen te ondersteunen bij het gedurende de coronacrisis omgaan met gegevens over corona (COVID-19), zoals de registratie van zieken/afwezigen en de uitwisseling van gegevens met de GGD.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft in november 2020 een Q&A gepubliceerd rondom het registreren van COVID-19 besmettingen door scholen. In die Q&A werd gemeld dat de AP geen grondslag zag voor het verwerken van gegevens rond coronabesmettingen op persoonsniveau door scholen. Naar aanleiding hiervan hebben de PO-Raad en VO-raad meerdere gesprekken gevoerd met de AP en het ministerie van OCW. De uitkomsten van deze gesprekken zijn meegenomen in deze handreiking en de [Q&A van de AP](#) is geactualiseerd op 12 februari 2021.

1.1. Achtergrond: coronacrisis en onderwijs

Scholen hebben een zorgplicht voor de veiligheid van leerlingen en personeel. In deze coronacrisis willen scholen voorkomen dat er clusters of uitbraken ontstaan op school. Die zorgplicht leidt onder andere tot vragen over het verwerken van gezondheidsgegevens: mag de school vragen aan een personeelslid, leerling en ouder/verzorger of diegene corona heeft? En mag de school dat registreren?

Om clusters en uitbraken van COVID-19 te voorkomen willen scholen graag weten bij absentmelding of een leerling of personeelslid afwezig is vanwege corona of door een andere reden. Maar vanwege de AVG mag een school niet zomaar gezondheidsgegevens vragen, bijhouden en delen. Deze handreiking biedt handvatten om zowel regie te kunnen voeren op de gezondheid en veiligheid op school gedurende de coronacrisis als het kunnen borgen van de privacy.

1.2. Taak van de GGD

Vooropgesteld moet worden dat de GGD de leidende rol heeft bij de registratie op individueel niveau van personen die besmet zijn met het coronavirus, en vervolgens het uitvoeren van bron- en contactonderzoek (BCO), uitbraakonderzoek en de informatieverstrekking naar nauwe contacten. Dit is dus geen wettelijke taak van scholen, maar van de GGD.

1.3 Doelen COVID-19 gegevens verwerken

In deze coronacrisis wordt een beroep gedaan op het onderwijs om zoveel mogelijk fysiek onderwijs te blijven verzorgen. Op basis van het nationale testbeleid is de school verplicht om een melding te doen bij de GGD van een coronabesmetting op school. Zie ook hoofdstuk 3: meldplicht wet publieke gezondheid.

Het is de rol van de school om: 1. Samen te werken met de GGD bij een besmetting, cluster of uitbraak op school en 2. het eigen personeel, de leerlingen en ouders/verzorgers in de school zo snel mogelijk te informeren over de situatie op school.

1. Overleg en samenwerking met de GGD

Sinds begin februari 2021 vallen ook kinderen tot 12 jaar onder het thuisblijf- en testbeleid en zijn ze onderdeel van het bron- en contactonderzoek van de GGD. Voor de jeugd tot 18 jaar was dit al langer het geval. Hierbij kan het extra van belang zijn om een goede melding en monitoring te hebben van besmettingen.

2. Het informeren van collega's en klasgenoten na vastgestelde besmetting

Om onrust over eventueel risico voor de eigen gezondheid te voorkomen is het van belang dat de school ouders en medewerkers snel kan informeren over een besmetting op school. Scholen willen dan ook graag collega's en leerlingen/ouders waarschuwen om attent te zijn op ziekteverschijnselen als er bij een medewerker of leerling een COVID-19 besmetting is vastgesteld.

Het kan zijn dat de GGD aan leerlingen/ouders of personeel vraagt om nauwe contacten te

informereren. Als school kunt u daar indien u dat nodig acht een ondersteunende rol in spelen. Wat u wel en niet mag bijhouden en delen in uw communicatie, leest u in hoofdstuk 2.

Zie ook de ['Handreiking bij besmetting van COVID-19'](#).

2. Informatie over COVID-19 verwerken

2.1. Uitgangspunt

Scholen hebben geen wettelijke taak om COVID-19 gegevens te verwerken van leerlingen en personeel op individueel niveau, dat is een taak van de GGD. Gegevens over de gezondheid van personen zijn bijzondere gegevens in de zin van de AVG. Dit betekent dat deze gegevens alleen verwerkt mogen worden bij hoge uitzondering. Een van die uitzonderingen betreft de uitdrukkelijke toestemming van diegene om wie het gaat.

2.2. Grondslag voor verwerken COVID-19

Aangezien scholen door de wetgever geen wettelijke taak hebben gekregen in het kader van COVID-19 mogen scholen geen gezondheidsgegevens verwerken, tenzij zij daarmee een specifiek doel dienen én als zij daarvoor expliciet individuele toestemming hebben gekregen van betrokkenen.

Toestemming

Volgens de AVG mag je de grondslag toestemming toepassen op een verwerking als die voldoet aan de voorwaarden: in vrijheid, specifiek en expliciet. Zo moet u als school kunnen aantonen dat ouders/leerlingen een vrije keuze hebben om toestemming te weigeren zonder dat dit nadelige gevolgen heeft. Zo'n nadelig gevolg is bijvoorbeeld dat een leerling niet wordt toegelaten tot de school. Het is aan de school om aan te tonen dat toestemming daadwerkelijk vrijelijk is gegeven. Blijkt dat (achteraf) niet het geval te zijn? Dan is de toestemming niet geldig en overtreedt u de AVG. Zie voor meer informatie over deze voorwaarden de [website van de AP](#).

Daarnaast mag u als werkgever geen gezondheidsgegevens van medewerkers verwerken. De vraag is of u aan de voorwaarde in vrijheid gegeven toestemming kunt voldoen in een werkgever-werknemer relatie. Zie hiervoor ook de [Q&A van de AP](#).

2.3 Mag de school vragen aan een leerling of deze corona heeft?

Nee, de school mag bij een absentmelding niet vragen of een leerling corona heeft. De leerling of de ouder/verzorger kan dit enkel vrijwillig melden. Ook staat het de leerling of ouder/verzorger vrij om het niet bij de school te melden als de leerling besmet is met corona of nauw contact heeft gehad met iemand die positief is getest op corona.

De school mag geen positieve of negatieve consequenties verbinden aan het wel/niet melden. Indien iemand het vrijwillig meldt, dan mag de school vragen of ze dit mogen registreren of verwerken voor specifieke doeleinden. Zie ook paragraaf 2.6.

2.4. Mag de school vragen aan een medewerker of deze corona heeft?

Nee, je mag als werkgever niet vragen of iemand corona heeft. De AVG stelt dat een werkgever niet mag vragen naar de reden van ziekmelding. Diegene kan dit enkel vrijwillig melden. Ook staat het iedereen vrij om het niet bij de school te melden als hij/zij corona heeft. Hier worden geen positieve of negatieve consequenties aan verbonden door de school.

De [Autoriteit Persoonsgegevens](#) meldt dat een ziekmelding moet worden behandeld als een 'normale' ziekmelding: registratie van afwezigheid en een melding bij de bedrijfsarts.

2.5. Mag de school uitwisselen met de GGD welke leerling corona heeft?

Nee, de school mag niet zomaar bijzondere persoonsgegevens (welke leerling is er besmet) registreren en uitwisselen met de GGD, tenzij hier expliciet toestemming voor is gegeven (zie 2.6). De

GGD'en registreren besmettingen en verwerken deze gegevens als onderdeel van hun wettelijke taak.

Hoe zit het met gegevensuitwisseling voor bron- en contactonderzoek?

Het ministerie van OCW heeft een Q&A gepubliceerd op lesopafstand.nl. Hierin leest u meer informatie over het uitwisselen van persoonsgegevens ten behoeve van het bron- en contactonderzoek. Hierbij wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen bijzondere persoonsgegevens (besmetting) en andere persoonsgegevens (zoals naam en contactgegevens, indeling van groepen en presentie).

2.6. Mag de school bijhouden welke leerling corona heeft?

Indien de school besmettingen wil registreren voor een specifiek doel, bijvoorbeeld voor de samenwerking met de GGD (zie ook paragraaf 1.3), dan mag de school dit alleen doen als er expliciet individuele toestemming is gegeven en is voldaan aan de voorwaarden (zie paragraaf 2.2). Ook moet de school kunnen aantonen dat die toestemming is gegeven (leg dit bijvoorbeeld vast in uw administratiesysteem), zie ook de model brief en toestemmingsverklaring.

Toestemming kan stap voor stap worden geregeld:

1. Inventariseer voor welk doel de school toestemming wil vragen en welke gegevens daarvoor nodig zijn. Gebruik hiervoor de vijf [AVG-vuistregels](#);
2. Personaliseer de model toestemmingsverklaring gebruik gegevens COVID-19;
3. Informeer de medewerkers/leidinggevenden die te maken krijgen met de verzuimadministratie;
4. Vraag leerlingen of ouders/verzorgers om individuele toestemming;
5. Leg de individuele toestemming vast;
6. Zorg dat de juiste personen kunnen inzien wie er wel/niet toestemming heeft gegeven.
7. Vraag opnieuw toestemming voorafgaand aan de verwerking voor een nieuw doel.
8. Verwijder de gegevens op het moment dat ze niet meer nodig zijn voor het doel. Bijvoorbeeld wanneer de leerling of medewerker weer beter is gemeld.

2.7. Mag de school communiceren welke leerling of medewerker corona heeft?

De school mag alleen namen of gegevens delen als er expliciet individuele toestemming is gegeven. Ook moet de school kunnen aantonen dat die toestemming is gegeven voor dit specifieke doel.

De GGD voorziet de scholen van standaardbrieven die voor de communicatie gebruikt kunnen worden. Het advies is dan ook om van deze standaardbrieven gebruik te maken en in die brief anoniem te melden dat er een COVID-19 besmetting is vastgesteld.

Mocht er behoefte bestaan aan het sturen van een bericht aan collega's en leerlingen met de naam van de medewerker, dan is daarvoor uitdrukkelijke toestemming van de medewerker nodig (en leg die toestemming vast, bijvoorbeeld via uw administratiesysteem). We adviseren om in het geval van een medewerker aan de medewerker zelf te vragen om collega's te informeren. Als het gaat om leerlingen, dan is ook daar de vraag of het echt noodzakelijk is om de naam te delen.

2.8. Proces: hoe richt je als school het proces goed in?

Toestemming vragen aan ouders kunt u op verschillende manieren inrichten. Dit kan via een brief en toestemmingsverklaring (zie model toestemmingsformulier), of misschien heeft u een technische mogelijkheid bijvoorbeeld via uw administratiesysteem.

Indien er toestemming is gegeven, kan de school bijhouden wie besmet is met corona. Bij voorkeur is de verantwoordelijkheid voor de coronaregistratie bij één of hooguit enkele medewerkers van de school belegd. Het is aan te raden om een 'corona functionaris' en eventueel plaatsvervanger aan te wijzen die deze taak uitvoert en dit te communiceren aan personeel en ouders.

Leerlingen

Voor leerlingen betreft het bijvoorbeeld de persoon/personen die zich bezighouden met de verzuimregistratie.

Medewerkers

Voor medewerkers adviseren we voor de registratie van gezondheidsgegevens gebruik te maken van de bedrijfsarts. Die mag wel een ziekteregistratie bijhouden en kan op basis daarvan geanonimiseerd rapporteren of lijsten aanleveren. Ook de [Autoriteit Persoonsgegevens](#) meldt dat een ziekmelding moet worden behandeld als een 'normale' ziekmelding: registratie van afwezigheid en een melding bij de bedrijfsarts.

De verantwoordelijke medewerkers kunnen de lijst(en) vervolgens anonimiseren (en eventueel samenvoegen) voor directie en/of bestuur, zodat zij kunnen zien welke klassen/groepen/ouders/medewerkers geïnformeerd moeten worden of wie er naar huis gestuurd moet worden in afwachting van BCO van de GGD. De lijst bevat bijvoorbeeld: de schoollocatie, de afdeling/groep/klas, laatste dag aanwezig op school.

Tip: betrek de MR

Bovenstaande werkwijze kan de school informeel voorleggen aan de medezeggenschapsraad. Zij kunnen bijvoorbeeld meedenken over proces om iedereen in de school op te roepen om het vrijwillig te melden als diegene besmet is met corona. Er is hierbij geen sprake van advies- of instemmingsrecht. Ook kan de MR het toestemmingsformulier beoordelen, denk aan de informatie die vermeld wordt op het toestemmingsformulier. Ouders, leerlingen en personeelsleden kunnen pas toestemming geven als zij goed geïnformeerd zijn over het doel of de doelen voor het verwerken van deze gegevens.

2.9. Hoe kan de school de gegevens veilig registreren en/of uitwisselen?

Indien u besmettingen op individueel niveau gaat bijhouden, vraag uzelf dan ook af waar u deze (bijzondere) persoonsgegevens opslaat: in het leerlingadministratie- of personeelssysteem van de school of in een aparte lijst? Een aparte lijst is wellicht eenvoudiger te schonen en u kunt slechts één of meerdere personen toegang geven.

Denk ook aan de volgende aspecten:

- Het opschonen van het systeem/de lijst en hoelang u de gegevens bewaart;
- De personen die toegang hebben tot het systeem of de lijst;
- De mate van beveiliging van het systeem;
- Indien nodig: het veilig uitwisselen met de GGD.

2.10. Vaccinaties: mag de school aan een medewerker vragen of diegene gevaccineerd is?

Nee, je mag als werkgever niet vragen of iemand gevaccineerd is. De vraag is namelijk wat de school wil bereiken met deze informatie en of het daarvoor noodzakelijk is om een inbreuk te maken op iemands privacy. Indien die behoefte wordt gevoeld, is ons advies als volgt: ga eerst het gesprek met elkaar aan over eventuele zorgen en bespreek of er een oplossing mogelijk is zonder daarvoor privacygevoelige informatie te vragen of delen.

2.11. Registratie afwezigheid: mag de school bijhouden wie in quarantaine zit?

Leerlingen

De school noteert alleen de afwezigheid van een leerling. Het is niet nodig om bij te houden wie in quarantaine zit. Als een leerling niet ziek is, maar wel thuis moet blijven kan genoteerd worden dat de leerling onderwijs vanuit huis volgt. De leerling wordt dan geacht (op afstand) bij de lessen aanwezig te zijn. [DUO](#) vraagt scholen om afstandsonderwijs te melden, echter thuisquarantaine hoef je niet te melden.

Medewerkers

Voor een medewerker geldt hetzelfde als voor leerlingen. Als een medewerker niet ziek is, maar wel thuis moet blijven (quarantaineverplichting), dan kan bijvoorbeeld genoteerd worden op welke dag de

medewerker naar verwachting weer op school aanwezig is. In overleg met de medewerker kan worden afgesproken welke werkzaamheden (bijv. digitale les) vanuit huis kunnen worden uitgevoerd.

Zie ook het [protocol van de sociale partners: onderwijs tijdens corona](#).

3. Meldplicht Wet Publieke Gezondheid

Op 28 januari 2020 is een ministeriële regeling van de Wet publieke gezondheid (Wpb) vastgesteld. In deze regeling is bepaald dat het novel coronavirus (2019-nCoV) behoort tot groep A van de [Wpg, artikel 26](#). Hiermee ontstaat de wettelijke meldingsplicht voor deze infectieziekte. Maar deze melding is anoniem en bevat geen tot zieke personen herleidbare gegevens.

Primair en (voortgezet) speciaal onderwijs

Vanuit de Wpg moeten basisscholen en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs 3 of meer zieke kinderen (of leraren) melden bij de GGD als zij daarover nog niet door de GGD zijn benaderd. De melding wordt gedaan door de schoolleider.

Het [advies van het RIVM](#) is om al bij één besmetting van COVID-19 te melden. De GGD en Rijksoverheid melden zelf op hun site: “Bij een zogenoemd cluster (3 of meer door het laboratorium bevestigde COVID-19 besmettingen binnen één school) zijn mogelijk extra maatregelen nodig. U wordt als school gevraagd dit te melden aan de GGD in het belang van efficiënte registratie en bron- en contactonderzoek. Bovendien kan de GGD de school adviseren en ondersteunen bij eventuele maatregelen.”

Voortgezet onderwijs

Scholen voor voortgezet onderwijs (en overigens ook mbo) vallen niet onder de meldplicht van artikel 26 Wpg. Echter, die meldplicht vloeit voort uit het nationaal testbeleid.

Het [RIVM](#) adviseert het volgende aan het voortgezet onderwijs: “Bij een of meerdere positief geteste leerlingen of medewerkers is het van belang dat de GGD en de directie en/of het schoolbestuur in contact treden om de te nemen adviezen en maatregelen te bespreken.”

4. Geraadpleegde bronnen

Autoriteit Persoonsgegevens

Leerlingen

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/corona/onderwijs-tijdens-corona>

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/corona/onderwijs-tijdens-corona/registratie-van-coronabesmettingen-op-school>

Personeel

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/corona/corona-op-de-werkvloer>

RIVM

PO: <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/kaders-coronamaatregelen/kinderopvang-scholen>

VO: <https://lci.rivm.nl/handreiking-contact-en-uitbraakonderzoek-covid-19-bij-kinderen-13-tot-18-jaar-vo>

Aanpak IBP (Informatiebeveiliging en privacy)

<https://aanpakibp.kennisnet.nl/achtergrond-en-vuistregels/>

<https://aanpakibp.kennisnet.nl/toestemming/>

Lesopafstand.nl

<https://www.lesopafstand.nl/lesopafstand/richtlijnen/protocollen-en-checklists/>

<https://www.lesopafstand.nl/app/uploads/Handreiking-bij-besmetting-COVID-19.pdf>

Rijksoverheid

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/onderwijs-en-kinderopvang/basisonderwijs-en-speciaal-onderwijs>

<https://www.ggdsamengezond.nl/onderwijs/voorlichting/>

DUO

<https://duo.nl/zakelijk/maatregelen-corona/verzuim.jsp>